

سازمان برنامه و بودجه کشور

امور نظام فنی و اجرایی، مشاوران و پیمانکاران

دستورالعمل جبران آثار ناشی از نرخ ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل سال ۱۳۹۷

فرید آدابی

farid.adabi@gmail.com

Nezamfanni.ir

دستورالعمل جبران آثار ناشی از نرخ ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل

□ هدف از ابلاغ:

1. حفظ توان اجرایی کشور
2. ضرورت عبور از محدودیت‌ها و تحریم‌های اعمالی
3. جبران درست و نظامند ضرر و زیان متحمل شده پیمانکاران

□ نوع بخشنامه: گروه اول (لازم الاجرا)

□ اسناد بالادستی:

1. ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه،
2. ماده ۳۴ قانون احکام دائمی توسعه،
3. این نامه نظام فنی و اجرایی کشور

حوزه شمول بخشنامه

□ موضوع پیمان:

➤ طرح ها و پروژه‌های مربوط به مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری

□ کارفرمای پیمان:

➤ دستگاه‌های مشمول ماده ۱۶۰ قانون برنامه چهارم توسعه و ماده ۲۲۲ قانون برنامه پنجم توسعه

□ محل تامین اعتبار پیمان:

➤ بودجه عمومی کشور و منابع داخلی شرکت‌های دولتی

➤ وجوه عمومی کشور (طبق ماده ۱۳ قانون محاسبات عمومی کشور)

□ ویژگی‌های پیمان

➤ پیمان ریالی و فاقد تعدیل نرخ پیمان و فاقد پرداخت هرگونه مابه‌التفاوت باشد.

➤ آخرین روز مهلت رایه پیشنهاد پیمانکار در مناقصه قیمت قبل از ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ باشد

ماده ۱

قراردادهای خرید تجهیزات و یا مصالح که برای اجرای پروژه‌های حوزه نظام فنی و اجرایی کشور منعقد شده است در صورتی که مدت آن (مدت اولیه و تمدیدهای مجاز) بیشتر از ۳ ماه باشد، مشمول این دستورالعمل می‌شود.

ماده ۳

در کارهایی که بر اساس مواد ۲۷ و ۲۸ قانون برگزاری مناقصات واگذار شده است، زمان تصویب در هیأت سه نفره ترک تشریفات باید باید در بازه زمانی بعد از ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ تا ۱۳۹۷/۱/۱ واقع باشد، در این حالت مبلغ جبرانی با اعمال ضریب ۰/۸۵ ملاک عمل قرار می‌گیرد.

ماده ۵

در پیمان‌های مشمول این دستورالعمل، پرداخت هرگونه وجه دیگری بابت جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز مجاز نیست.

ماده ۷

مجوز پرداخت مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل، دریافت اعلام وصول کتبی فرم‌های اطلاعاتی پیوست (بسته به مورد) می‌باشد که لازم است پس از تکمیل، اصل آن با مهر و امضای کارفرما و ذیحساب به انضمام نسخه نرم افزاری اطلاعات به دبیرخانه شورای عالی فنی ارسال شود.

ماده ۹

در مورد قراردادهای سرمایه‌گذاری (با مشارکت بخش خصوصی در تامین مالی پروژه) که پیشنهاد قیمت سرمایه‌گذار بعد از ۱۳۹۱/۰۵/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بوده و بخش ریالی آن فاقد تعدیل نرخ قرارداد می‌باشند، استفاده از مفاد این دستورالعمل یا روشهای دیگر برای جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز، با درخواست دستگاه اجرایی طرف قرارداد و تایید شورای عالی فنی کشور، بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۱

در پیمان‌های مشمول تعدیل که صرفاً از شاخص‌های رشته‌ای جهت پرداخت تعدیل استفاده می‌شود، با درخواست پیمانکار و تایید کارفرما به منظور تدقیق محاسبه تعدیل می‌توان از شاخص‌های گروهی (فصلی) مناسب و مرتبط به جای شاخص‌های رشته‌ای استفاده نمود. در اینصورت، پس از انجام تغییر، امکان تغییر مجدد و برگشت به حالت قبل وجود ندارد.

ماده ۱۲

برای پیمان‌ها و یا مناقصاتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار پس از ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ و قبل از ۱۳۹۷/۰۴/۳۱ بوده و ضوابط پیمان یا اسناد مناقصه فاقد تعدیل می‌باشد، در صورتی که شروع یا ادامه کار با نرخ پیمان میسر نباشد، با درخواست پیمانکار، کارفرما به یکی از سه روش زیر عمل نماید:

1. در صورت عدم مبادله قرارداد، لغو مناقصه و آزادسازی تضامین پیمانکار به استناد بند ب ماده ۲۴ قانون برگزاری مناقصات
2. در صورت مبادله قرارداد، خاتمه پیمان با درخواست پیمانکار.
3. ارجاع موضوع به شورای عالی فنی کشور جهت تجدید نظر در نرخ پیمان طبق ضوابط بخشنامه ۱۰۰/۴۷۷۰۷ مورخ ۱۳۸۹/۰۶/۲۷ (بدون لحاظ بند ۱-۲-۱۰ و جزء خ بند ۲-۲-۳ بخشنامه مذکور)

ماده ۱۳

در این دستورالعمل منظور از پیمانکار عبارتست از پیمانکاران، تولیدکنندگان، سازندگان یا تامین کنندگان مصالح و تجهیزات پروژه‌های در چارچوب نظام فنی و اجرایی کشور می‌باشد.

ماده ۱۵

مسئولیت رعایت کامل مفاد این بخشنامه و سایر ضوابط و دستورالعمل‌های مرتبط بر عهده دستگاه اجرایی می‌باشد.

روش های محاسبه مبلغ جبرانی

بنا بر الزامات و نیاز کارفرما خرید مواد، قطعات، تجهیزات و خدمات موضوع قرارداد با سهم ارزشی مستقیم، توسط پیمانکار به نفع فروشنده خارجی به روش مورد تایید کارفرما اقدام شده و خرید اقلام مذکور طبق قرارداد به عهده و هزینه پیمانکار است.

□ روش الف:

سایر پیمان های دارای شرایط بخشنامه که انتقال ارز به خارج از کشور ندارند و به تبع افزایش نرخ ارز شاهدافزایش قیمت بوده اند.

□ روش ب:

روش های محاسبه مبلغ جبرانی

ماده ۲-مبالغ جبرانی **با انتخاب پیمانکار** براساس روش های "الف" یا "ب" و یا روش ترکیبی (استفاده توامان از روش الف و ب) محاسبه و اعمال می شود.

تبصره ۱- در صورت استفاده از روش ترکیبی ضریب ارزیابی باید **بین ۰/۱ تا ۰/۸** باشد، در این موارد قسمت **ارزبر قرارداد از روش الف و باقیمانده قرارداد از روش ب** جبران می شود. و **در خارج این محدوده صرفاً یکی از هر دو روش الف یا ب قابل استفاده است.** بهر حال برای هیچ بخشی از پیمان نباید به صورت توام از روش الف و ب استفاده شود.

ماده ۴

در پیمان‌های ریالی جاری مشمول تعدیل که بخش‌های خرید قرارداد، ریالی و فاقد تعدیل و مابه‌التفاوت است، حسب مورد استفاده از ضوابط روش «الف» یا «ب» و یا استفاده از روش ترکیبی مجاز است. (ولیکن خریدهای داخلی مشمول روش الف نبوده و مشمول روش ب می‌باشد).

میزان افزایش نرخ ارز

تورم فرضی

مبلغ صورت وضعیت
پیمانکار

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] P$$

ضریب مربوط به جبران هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم (شامل هزینه‌های ثابت سفارش و تبدیل نرخ ارز و انتقال اعتبار اسنادی و هزینه‌های کارگزاری بانک ایرانی) می‌باشد برای پروژه‌های عمرانی برابر ۱/۱۵ و برای کارهای غیر عمرانی برابر ۱/۲

□ C_0 = قیمت ارز مرجع، در زمان برگزاری مناقصه

□ C_i = قیمت ارز در زمان انتقال به خارج از کشور

نرخ‌های ارز مورد استناد، نرخ‌های بازار ارز ثانویه اعلامی بانک مرکزی است.

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] P$$

C_i : قیمت ارز در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور (یا ورود کالا به کارگاه هر کدام که زودتر باشد) که برای کارکردهای از تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بر اساس جدول ۱ و برای کارکردهای پس از ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ بر اساس نرخ بازار ثانویه، اعلامی توسط بانک مرکزی مشخص می‌شود. در صورت عدم امکان استخراج نرخ بازار ثانویه در زمان انتقال برای فروشنده خارج از کشور، از جدول ۲ استفاده می‌شود.

جدول ۲

۱۳۹۷/۰۳/۱۱	۱۳۹۷/۰۳/۰۱	۱۳۹۷/۰۲/۲۱	۱۳۹۷/۰۲/۱۱	۱۳۹۷/۰۲/۰۱	۱۳۹۷/۰۱/۲۱	۱۳۹۷/۰۱/۰۱
لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت
۱۳۹۷/۰۳/۲۰	۱۳۹۷/۰۳/۱۰	۱۳۹۷/۰۲/۳۱	۱۳۹۷/۰۲/۲۰	۱۳۹۷/۰۲/۱۰	۱۳۹۷/۰۱/۳۱	۱۳۹۷/۰۱/۲۱
ریال ۶۶,۳۲۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۴,۶۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۵,۹۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۴,۹۴۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۲,۲۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۵۹,۱۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۵۷,۷۶۰ (برای هر یورو)
	۱۳۹۷/۰۵/۱۱	۱۳۹۷/۰۵/۰۱	۱۳۹۷/۰۴/۲۱	۱۳۹۷/۰۴/۱۱	۱۳۹۷/۰۴/۰۱	۱۳۹۷/۰۳/۲۱
	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت	لغایت
	۱۳۹۷/۰۵/۱۵	۱۳۹۷/۰۵/۱۰	۱۳۹۷/۰۴/۳۱	۱۳۹۷/۰۴/۲۰	۱۳۹۷/۰۴/۱۰	۱۳۹۷/۰۳/۳۱
	ریال ۹۰,۸۲۶ (برای هر یورو)	ریال ۹۱,۴۷۰ (برای هر یورو)	ریال ۷۶,۵۹۰ (برای هر یورو)	ریال ۷۴,۶۵۰ (برای هر یورو)	ریال ۷۵,۵۳۰ (برای هر یورو)	ریال ۶۸,۴۹۰ (برای هر یورو)

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] P$$

r : در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل از ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ باشد، عبارتست از **تعداد ماه سپری شده از شهریور ۱۳۹۶ تا زمان انتقال ارز** به فروشنده خارجی. (مثال: در صورتی که انتقال ارز در اسفند ۱۳۹۶ انجام شده باشد آن‌گاه : $r=6$) در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در حد فاصل ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ باشد، **r** عبارتست از **تعداد ماه سپری شده از ماه پیشنهاد قیمت تا زمان انتقال ارز** برای فروشنده خارجی. (مثال: در صورتی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در آبان ۱۳۹۶ باشد و انتقال ارز در بهمن ۱۳۹۶ انجام شده باشد آن‌گاه $r=3$) **تبصره** - مقدار **r** در **مدت اولیه پیمان و در زمان تاخیرات غیر مجاز افزایش می‌یابد** و برای کارکردهای انجام شده در دوره تاخیرات مجاز افزایش نمی‌یابد.

سال مربوط به آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶
ضریب N	۱/۴ درصد	۶/۵ درصد	۲/۵ درصد	۱/۴ درصد	۰/۹ درصد	۰/۸ درصد

$$M = F \left[\frac{C_i}{C_0} - (1 + N \times r) \right] P$$

P : آن قسمت از "مبلغ ریالی ثبت سفارش شده" یا "ارز معامله شده به روش مورد تایید کتبی کارفرما" یا "مبلغ بخش مورد نظر مندرج در قرارداد تقسیم بر ۱/۰۶" (حسب مورد) برای خرید کالا و تجهیزات مشمول این دستورالعمل یا مبلغ معادل ریالی برای خدمات ارزی منظور شده در قرارداد. (در صورتیکه P بر اساس میزان ارز واریزی تعیین شود، برای تبدیل آن به ریال باید از نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، از نرخ مندرج در جدول ۱ استفاده شود) و در هر حال باید $(\sum P \leq K P_0)$.

K: درصد ارزیابی قرارداد (اگر در قرارداد درج نشده باشد **باتوجه به مشخصات فنی پروژه** به صورت مستدل **از سوی پیمانکار** پیشنهاد و توسط مشاور بر اساس نرخ ارز مندرج در قرارداد و در صورت عدم درج، بر اساس نرخ مندرج در جدول ۱ به دقت تعیین و **پس از تصویب کارفرما** به عنوان پیوست لاینفک قرارداد لحاظ و ملاک عمل قرار می‌گیرد)

نکاتی مهم

در صورتی که پیمانکار از ارز بانک مرکزی و ثبت سفارش جهت خرید خارجی استفاده نماید، از نرخ مربوطه در تعیین C_i استفاده می شود. در مورد خریدهای ثبت سفارش شده، در صورتی که در هر یک از مراحل ترخیص کالا از گمرک، پیمانکار موظف به پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز سیستم ثبت سفارش با نرخ ارز مورد نظر گمرک شود، پس از ارائه مستندات مربوطه و تایید کارفرما، مابه‌التفاوت مربوط نیز در تعیین C_i لحاظ می گردد.

مبلغ جبرانی ناشی از اعمال این دستورالعمل قیمت ارز طبق روال تعیین شده برای پرداختها در پیمان، پس از اعمال کسور قانونی و قراردادی (به جز کسور مربوط به پیش‌پرداخت) توسط کارفرما به حساب بستانکاری پیمانکار منظور می شود.

در صورتی که مبلغ جبرانی محاسبه شده (M) بر اساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، این مبلغ برابر صفر منظور می شود.

تاریخ گشایش اعتبار اسنادی، و یا زمان تسویه با بانک عامل و یا تاریخ معامله ارز به روش مورد **تایید کتبی کارفرما** (حسب مورد) باید با زمان‌های پیش‌بینی شده در آخرین برنامه زمانی مصوب مطابقت داشته باشد، چنانچه به دلایل ناشی از قصور پیمانکار، اقدام لازم با تأخیر نسبت به برنامه زمانی انجام شود، قیمت مربوط به تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانی مصوب و یا قیمت زمان واقعی تسویه با بانک و یا معامله در مرکز مبادلات ارزی (حسب مورد) هر کدام کمتر بود، ملاک محاسبه و عمل قرار خواهد گرفت. چنانچه تأخیر ناشی از قصور پیمانکار نباشد، قیمت تاریخ واقعی تسویه قیمت (C_i) ارز خواهد بود.

1. پیمان‌های فاقد تعدیل که پرداخت صورت وضعیت کارکرد بر اساس فهرس بهای پایه یا فهرست بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می‌گیرد
2. پیمان‌های سرجمع منعقد شده بر اساس ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۴۰۵ مورخ ۱۳۸۹/۰۲/۰۴ (حتی با وجود پیش بینی پرداخت مابه‌التفاوت)

$$\alpha_i = \frac{S_i}{S_0} - t$$

میزان افزایش شاخص های
ابلاغی بر اثر افزایش نرخ ارز

تورم فرضی

$$\text{مبلغ جبرانی} = \sum (\alpha_i \times \text{مبلغ صورت وضعیت هر فصل یا رشته فهرس بهای پایه})$$

$$\alpha_i = \frac{S_i}{S_0} - t$$

S_0 : شاخص دوره پایه-در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت قبل ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ باشد شاخص سه ماهه دوم سال ۱۳۹۶ است و در پیمان‌هایی که آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت از ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تا ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ باشد شاخص سه ماهه مبنای پیمان می‌باشد.

S_i : شاخص دوره انجام کارکرد

برای تعیین S_0 و S_i در پیمان‌هایی که پرداخت صورت‌وضعیت کارکرد بر اساس فهرس بهای پایه یا فهرست‌بهای خاص مصوب شورای عالی فنی صورت می‌گیرد از شاخص فصلی (گروهی) استفاده می‌شود و در پیمان‌های سرجمع از شاخص رشته‌ای استفاده می‌شود.

سه ماهه انجام کارکرد	چهارم ۱۳۹۶	اول ۱۳۹۷	دوم ۱۳۹۷	سوم ۱۳۹۷	چهارم ۱۳۹۷
ضریب †	۱/۰۳	۱/۰۷	۱/۱	۱/۱۴	۱/۱۷

نکات مهم روش ب

در این پیمان‌ها ، پیمانکار برای کارهای انجام شده که مشمول این دستورالعمل می باشد، همراه با تهیه صورت وضعیت کارهای انجام شده موضوع پیمان ، **صورت حساب جداگانه‌ای** که مربوط به ضوابط این روش است تهیه و ارائه می نماید.

در پیمان‌های سرجمع در تعیین مبلغ ناخالص کارکردها و تغییر مقادیر، **اقلامی که مشمول دریافت مابه‌التفاوت هستند** (نظیر: فولادوسیمان) لحاظ نمی شوند.

در پیمان‌های سرجمع در صورتیکه پیمانکار مطابق بند "و" ماده ۱۱ استحقاق اعمال خاتمه پیمان طبق ماده ۴۸ شرایط عمومی پیمان را داشته باشد، ولی عملیات اجرایی را بر اساس همان پیمان ادامه دهد، **مازاد عدم انجام تعهدات مالی کارفرما بیش از حدود تعیین شده برای پرداخت خسارت، مشمول تاخیر مجاز** (صرفاً در محاسبات این بخشنامه) است.

نکات مهم روش ب

در صورت تمدید مدت پیمان بر اساس ضوابط پیمان، در مدت تاخیرات مجاز نیز بر اساس ضوابط فوق عمل میشود و لیکن در **مدت تاخیرات غیرمجاز مشابه**، ضوابط بخشنامه ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵، شاخص‌های مربوط محاسبه و مبنای عمل قرار می‌گیرند.

در صورتی که ضریب جبرانی محاسبه شده بر اساس ضوابط یاد شده در هر دوره منفی گردد، **ضریب جبرانی برابر صفر** منظور می‌شود.

نکات مهم روش ب

به منظور تدقیق محاسبه ضریب جبرانی در **بخش‌های خرید پیمان‌های مشمول**، ابتدا باید درصد وزنی هزینه تامین مصالح به کل بهای فصل (q) در فصل مربوطه توسط کارفرما تعیین، و سپس از شاخص‌های مربوطه جهت استفاده در رابطه (۱) محاسبه گردد.

به عنوان مثال در پیمان مشمول بخشنامه حاضر، برای محاسبه ضریب جبرانی صورت وضعیت مربوط به خرید لوله‌های فولادی، اگر از شاخص‌های فصل لوله‌های فولادی فهرست بهای پایه رشته تاسیسات مکانیکی استفاده شود، لازم است ابتدا کارفرما درصد هزینه‌های تهیه مصالح به کل فصل تعیین شود ($q < 1$) سپس طبق رابطه زیر شاخص مربوط به قسمت خرید لوله محاسبه می‌شود.

شاخص خرید لوله در دوره مورد نظر

$$= \left(\frac{\text{شاخص فصل اول فهرست مکانیک در مورد دوره نظر}}{\text{شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه}} - (1 - q) \times \frac{\text{شاخص کارهای دستمزدی در مورد دوره نظر}}{\text{شاخص کارهای دستمزدی در دوره پایه}} \right)$$

× شاخص فصل اول فهرست مکانیک در دوره پایه

ماده ۶

کارهای جدیدی که قیمت آنها پس از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ تعیین شده اند مشمول ضوابط این بخشنامه نمی شوند.

ماده ۱۰

در صورت اقدام لازم و عدم قصور پیمانکار (به تشخیص کارفرما)، تاخیرات از ۱۳۹۶/۱۰/۰۱ تا تاریخ ابلاغ دستورالعمل حاضر که تصویر روشنی برای جبران آثار تغییر نرخ ارز وجود نداشت به عنوان تاخیر مجاز پیمانکار تلقی می شود.

ماده ۱۴

در مواردی که به استناد **بخشنامه ۳۸۰۸/ش ف مورخ ۱۷/۰۳/۱۳۸۳** پیمان جدید برای تکمیل کار با حفظ تمامی شرایط و مبانی پیمان اولیه منعقد شده باشد، در صورتی که پیمان اولیه مشمول دستورالعمل حاضر باشد، پیمان جدید نیز مشمول این دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۸

در صورت **پیش‌بینی تعدیلی بجز روال مندرج در بخشنامه** شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۰۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه و مابه‌التفاوت در پیمان (بجز پیمان سرجمع موضوع مواد ب-۱-۳ و ب-۱-۴)، با **درخواست پیمانکار و موافقت کارفرما** و حذف مابه‌التفاوت و تعدیل به صورت کامل برای کارکردهای مشمول این بخشنامه، ضوابط این بخشنامه اعمال می‌شود. در هر حال نباید مواردی به صورت همزمان مشمول دریافت مابه‌التفاوت نرخ و مبلغ جبرانی بخشنامه ناشی از اعمال این دستورالعمل شود.

تبصره ۲- در استفاده از ماده ۸ و در صورت استفاده از دستورالعمل حاضر، ضریب N (برای استفاده از روش الف) و t (برای استفاده از روش ب) می‌توانند با نظر کارفرما و متناسب با ماهیت پروژه حداکثر یک سوم مقادیر جداول شماره ۳ و ۴ کاهش یابد.

ماده ب-۵

امکان استفاده از روش ترکیبی برای یک تجهیز خاص وجود ندارد و استثنأً در مورد تجهیزات و کالاهای تخصصی که در داخل کشور تولید شده، لیکن قطعات اصلی و مواد اولیه آنها از خارج کشور تامین می‌شود و امکان انطباق صحیح آنها با رشته و فصول تعدیل ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور وجود ندارد لازم است به تشخیص وزیر مربوطه یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاه‌هایی که تابع هیچ وزارتخانه‌ای نیستند)، درصد ارزیابی تجهیزات کالاهای مذکور تعیین و به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال گردد تا پس از تایید این سازمان، توسط وزیر مربوطه یا بالاترین مقام سازمان کارفرما در مرکز (برای دستگاه‌هایی که تابع هیچ وزارتخانه‌ای نیستند) ابلاغ گردد. به این ترتیب برای بخش ارزیابی تجهیزات فوق از روش الف و برای مازاد بر آن از روش ب (پس از انجام مشابَهت سازی) استفاده شود. در این حالت Ci طبق ماده الف-۲- برای تاریخ ورود تجهیزات به کارگاه و یا تاریخ مندرج در آخرین برنامه زمانبندی مصوب، هرکدام که نرخ ارز کمتر باشد، خواهد بود.

مثال - روش ب

آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در مناقصه: ۱۳۹۶/۰۵/۲۷
مدت تمدید مجاز و غیر مجاز : صفر ماه

مبلغ تعدیل (ریال)	آلفا	تورم فرضی (%)	شاخص پایه (SO)	شاخص دوره کارکرد (Si)	مبلغ (ریال)	فصل و فهرست مورد نظر	شرح	تاریخ صورت وضعیت
۰	-۰/۰۰۲	۱/۰۳	۹۴۵/۱	۹۷۱/۱	۹۹,۶۸۹,۴۰۰	فصل اول فهرست ابنیه	عملیات تخریب	۱۳۹۶/۱۰/۲۷
۹۴۴,۶۹۱	۰/۰۰۸		۹۶۰/۱	۹۹۶/۳	۱۲۲,۶۱۷,۰۰۰	فصل سوم فهرست ابنیه	عملیات خاکی با ماشین	
۱۵,۲۰۳,۸۰۶	۰/۱۱۹		۴۱۹/۵	۴۸۲/۱	۱۲۷,۵۲۱,۶۸۰	فصل پانزده فهرست مکانیک	دستگاههای کنترل و اندازه گیری	
۰	-۰/۰۲۶		۶۹۸/۴	۷۰۰/۹	۳,۰۲۱,۳۰۹,۹۰۰	فصل نوزدهم فهرست برق	ترانسفورماتورها ی فشار قوی	
۲,۱۱۸,۹۷۱	۰/۱۵۲		۱۰۳۰/۸	۱۲۱۸/۳	۱۳,۹۵۰,۰۰۰	فصل هفتم فهرست برق	کابلهای فشار ضعیف	
۹۸۹,۹۳۷	۰/۱۰۰		۶۸۶/۳	۷۷۵/۲	۹,۹۴۵,۶۰۰	فصل دهم فهرست راه	کارهای فولادی سنگین	
۱۹,۲۵۷,۴۰۶					۳,۳۹۵,۰۳۳,۵۸۰		مجموع	

مثال - روش ب

آخرین مهلت ارائه پیشنهاد قیمت پیمانکار در مناقصه: ۱۳۹۵/۰۵/۲۷
 شروع پیمان: ۱۳۹۵/۰۷/۰۱
 مدت پیمان: ۱۴ ماه
 مدت تمدید مجاز: ۳ ماه و مدت تمدید غیر مجاز: ۰ ماه

تاریخ صورت وضعیت	شرح	فصل و فهرست مورد نظر	مبلغ (ریال)	شاخص دوره کارکرد (Si)	شاخص پایه (SO)	تورم فرضی (%)	آلفا	مبلغ تعدیل (ریال)
۱۳۹۶/۱۰/۲۷	عملیات تخریب	فصل اول فهرست ابنیه	۹۹,۶۸۹,۴۰۰	۹۷۱/۱	۹۴۵/۱	۱	۰/۰۲۸	۲,۷۴۲,۴۸۷
	عملیات خاکی با ماشین	فصل سوم فهرست ابنیه	۱۲۲,۶۱۷,۰۰۰	۹۹۶/۳	۹۶۰/۱		۰/۰۳۸	۴,۶۲۳,۲۰۱
	دستگاههای کنترل و اندازه گیری	فصل پانزده فهرست مکانیک	۱۲۷,۵۲۱,۶۸۰	۴۸۲/۱	۴۱۹/۵		۰/۱۴۹	۱۹,۰۲۹,۴۵۷
	ترانسفورماتورهای فشار قوی	فصل نوزدهم فهرست برق	۳,۰۲۱,۳۰۹,۹۰۰	۷۰۰/۹	۶۹۸/۴		۰/۰۰۴	۱۰,۸۱۵,۱۱۳
	کابل‌های فشار ضعیف	فصل هفتم فهرست برق	۱۳,۹۵۰,۰۰۰	۱۲۱۸/۳	۱۰۳۰/۸		۰/۱۸۲	۲,۵۳۷,۴۷۱
	کارهای فولادی سنگین	فصل دهم فهرست راه	۹,۹۴۵,۶۰۰	۷۷۵/۲	۶۸۶/۳		۰/۱۳۰	۱,۲۸۸,۳۰۵
	مجموع			۳,۳۹۵,۰۳۳,۵۸۰				

با تشکر از حسن توجه شما

دستگاههای اجرایی

قانون برنامه پنجم توسعه

ماده ۲۲۲- کلیه دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و نیز دستگاههای موضوع مواد (۲)، (۳)، (۴) و (۵) قانون محاسبات عمومی کشور در موارد مربوط، مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده ۵- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکتهای دولتی و کلیه دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانکها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

دستگاه‌های اجرایی

قانون محاسبات عمومی کشور

ماده ۲ - وزارتخانه واحد سازمانی مشخصی است که بموجب قانون به این عنوان شناخته شده و یا بشود
ماده ۳ - موسسه دولتی واحد سازمانی مشخصی است که بموجب قانون ایجاد و زیر نظر یکی از قوای سه گانه اداره میشود و عنوان وزارتخانه ندارد .

ماده ۴ - شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون بصورت شرکت ایجاد شود و یا بحکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و بعنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه گذاری شرکتهای دولتی ایجاد شود ، مادام که پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکتهای دولتی است ، شرکت دولتی تلقی میشود .

تبصره شرکتهائی که از طریق مضاربه و مزارعه و امثال اینها بمنظور بکار انداختن سپرده های اشخاص نزد بانکها و موسسات اعتباری و شرکتهای بیمه ایجاد شده یا میشوند از نظر این قانون شرکت دولتی شناخته نمیشوند .

ماده ۵ - موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی از نظر این قانون واحدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون بمنظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی دارد ، تشکیل شده و یا میشود .

وجوه عمومی عبارت است از نقدینه های مربوط به وزارتخانه ها و موسسات دولتی و شرکتهای دولتی و نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی و موسسات وابسته به سازمانهای مذکور که **متعلق حق افراد و موسسات خصوصی نیست و صرفنظر از نحوه و منشاء تحصیل آن منحصرأ برای مصارف عمومی بموجب قانون قابل دخل و تصرف میباشد .**

تبصره ۱- وجوهی نظیر سپرده ، وجه الضمان و مانند آنها که **بطور موقت** در اختیار دستگاههای مذکور در این ماده قرار می گیرد و پس از انقضاء مدت معین و یا حصول شرایط خاص قابل استرداد است **مادام که در اختیار دستگاههای مزبور می باشد** تصرف در آنها بدون رضایت صاحب وجه یا احراز اعراض صاحب آن در حکم تصرف غیر قانونی در **وجوه عمومی تلقی می گردد .**

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
دبیرخانه شورای عالی فن

بسمه تعالی

شماره : ۸۴۰۵/۲۸
تاریخ : ۸۴/۲/۱۷
پیوست :

معاونت محترم امور فنی _ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
موضوع : انعقاد متمم پیمان با شرایط پیمان اولیه

- با احترام ، بازگشت به نامه شماره ۵/۵۴/۲-۶۷۹۵ مورخ ۸۲/۱۲/۴ در ارتباط با موضوع فوق ، مورد درخواست آن معاونت محترم ، اشعار می دارد:
- نامه شماره ۵/۵۴/۲-۶۷۹۵ مورخ ۷۳۸۲/۱۲/۴ معاونت محترم امور فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبنی بر صدور مجوز انعقاد متمم پیمان ، برای تکمیل کارهای موضوع یک پیمان با همان پیمانکار و با رعایت کلیه شرایط پیمان اولیه نظیر فهرست بهای منضم به پیمان ، ضریب پیمان ، ضوابط تبدیل و شاخص مبنای مورد عمل (در پیمان اولیه) ، در جلسه مورخ ۷۳۸۲/۲/۵ شورای عالی فنی مطرح شد و مشروط به رعایت مراتب زیر مورد موافقت قرار گرفت:
- ۱- در انعقاد پیمان اولیه کلیه ضوابط و دستورالعمل های مربوط رعایت و در صورت نیاز، مجوزهای لازم اخذ شده باشد.
 - ۲- چنانچه لزوم انعقاد متمم پیمان ناشی از برآورد غیردقیق مقادیر کار توسط مهندس مشاور بوده است ، حق الزحمه قسمت دوم نظارت عالی مشاور یاد شده ، حسب مورد و بطور متناسب (حداکثر تا سی درصد) کاهش یابد. در این حالت لازم است مراتب به دفتر امور فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور گزارش شود.
 - ۳- تمهیدات پیمانکار در ارتباط با پیمان اولیه تا پایان کار بقوت خود باقی باشد.
 - ۴- در انعقاد متمم پیمان مجوزهای لازم (از جمله مجوز ترک تشریفات مناقصه) از مراجع ذیصلاح اخذ شود.

شورای عالی فنی

قانون برنامه و بودجه

ماده ۲۳ - سازمان برای تعیین معیارها و استانداردها همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط به طرحهای عمرانی آئین نامه ای و تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران براساس آن دستورالعمل لازم به دستگاههای اجرائی ابلاغ می نماید و دستگاههای اجرائی موظف به رعایت آن می باشند

آیین نامه نظام فنی و اجرایی کشور

۲- دامنه کاربرد

طرحها و پروژههای سرمایه گذاری **تمامی دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم** توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳- و طرحها و پروژههای سرمایه گذاری مشارکتی آنان با بخش خصوصی.

آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی موضوع ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه - مصوب ۱۳۵۲

ماده ۱ - معیارها و استانداردها و همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط به طرح‌های عمرانی موضوع ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه کشور از نظر سهولت مراجعه به طور خلاصه و بدون آنکه محدودیتی ایجاد نماید استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی نامیده می‌شود.

قانون احکام دائمی توسعه

ماده ۳۴. دولت موظف است به‌منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی اقدامات زیر را به اجرا درآورد:

الف. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است با لحاظ موارد زیر ظرف مدت یکسال از تاریخ ابلاغ این قانون «سند نظام فنی و اجرائی کشور» را تهیه و اجراء کند. ضوابط و مقررات ساخت و ساز در چهارچوب این نظام ابلاغ می‌شود:

۱. نظام فنی و اجرائی یکپارچه کشور شامل عوامل، اصول، برنامه‌ها و فرآیندها و اسناد (مقررات، ضوابط و دستورالعملها) مربوط به مدیریت، پیدایش، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌های سرمایه‌گذاری و پروژه‌های ساخت و ساز باشد.

۲. قواعد اساسی حاکم بر کارفرمایان، مجریان، پیمانکاران، مشاوران، سازندگان و تأمینکنندگان همه طرح‌ها و پروژه‌هایی که از وجوه عمومی کشور استفاده می‌کنند، در این سند لحاظ شود.

قانون برنامه چهارم

ماده ۳۱ - دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرحها و پروژههای سرمایه‌گذاری با رویکرد نتیجه‌گرا و دستیابی به سیستم کنترل کیفی، متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی و اقلیمی کشور، تا پایان سال اول برنامه چهارم، نسبت به تدوین نظام فنی و اجرایی کشور و اجرای آن در تمامی دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون به شرح ذیل اقدام نماید:

الف - نظام کنترل هزینه، کیفیت و زمان را در تمامی مراحل طراحی، اجرا و بهره‌برداری پروژهها و طرحها و بهره‌مندی از روش‌های نوین، نظیر طرح و ساخت کلید در دست و مدیریت طرح با ارائه برنامه مشخص، ایجاد و در حداقل چهل درصد (۴۰٪) از طرحها مستقر کند.

ب - با هدف افزایش ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها، نسبت به ترویج فرهنگ بهسازی و تدوین ضوابط، مقررات و بخشنامه‌های مورد نیاز با رویکرد تشویقی و بازدارنده و به‌کارگیری مصالح و روشهای ساخت نوین اقدام نماید.

ج - سازوکارهای لازم به منظور استقرار نظام مدیریت کیفیت و مهندسی ارزش، در پروژههای تملک دارائی‌های سرمایه‌ای، از سال اول برنامه چهارم فراهم نماید.

د - سازوکار ارزیابی پروژههای پیشنهادی پس از حصول اطمینان از تأمین اعتبار، با رویکرد توجیه فنی، اقتصادی و زیست محیطی را به منظور جلوگیری از اجرای پروژههای فاقد توجیه از ابتدای برنامه چهارم ایجاد نماید.

ه - حذف تقاضای مفاصاحساب حقوق دولتی در خاتمه کار از پیمانکاران و مشاوران.

و - تدوین «استاندارد ملی حسابداری طرحهای تملک دارائی‌های سرمایه‌ای» برای تعیین دقیق عملکرد حسابهای سرمایه‌گذاری بخش عمومی و تعیین قیمت تمام‌شده طرحها براساس شاخص‌های بهره‌وری در هر بخش و اعمال مدیریت ارزش در آنها.